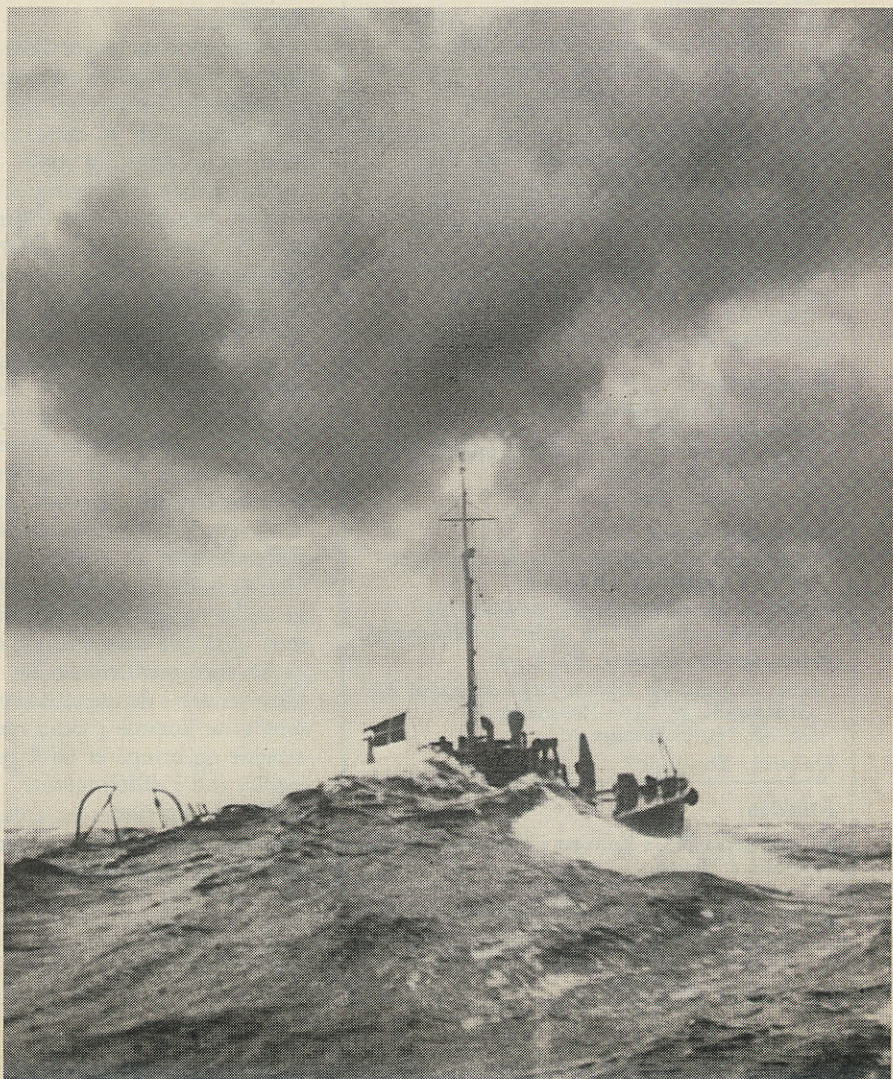

UNDER DANNEBROG

ORGAN FOR
SØVÆRN OG SØFART

MARINEFORENINGEN

Foreningens formål er at styrke nationens interesse for søværnet og søfarten ved at samle danske mænd til fælles arbejde for denne sag samt at vedligeholde forbindelsen og kammeratskabsfølelsen mellem mænd, der har gjort tjeneste eller er tjenstgørende i søværnet.

Hovedbestyrelse:

Formand: Kommandørkaptajn K. Hertz, København.

Næstformand: Underdirektør Svend Worm-Petersen, København.

Landssekretær: Assistent Kurt Flatau, København.

Hovedkasserer: Orlogskaptajn S. Thorlund Nielsen, København.

Distriktschef Torben Jensen, Glostrup, Distr. I.

Cyklesmed F. Andreassen, Hillerød, Distr. II.

Premierløjtnant E. Thaarup, Slagelse, Distr. III.

Elmontør Bent Hansen, Haslev, Distr. IV.

Kaptajn C. Thomsen, Rønne, Distr. V.

Forretningsfører E. Semberg, Nakskov, Distr. VI.

Ingeniør E. D. Fylling, Odense, Distr. VII.

Fabrikant M. Burcharth, Kolding, Distr. VIII.

Direktør Knud Schrøder, Esbjerg, Distr. IX.

Direktionssekretær Jørgen Mortensen, Grenå, Distr. X.

Fiskeskipper Jens Knak, Lemvig, Distr. XI.

Forvalter Georg Petersen, Frederikshavn, Distr. XII.

Bagermester A. Echvald, Godthåb, Distr. XIII.

Hovedkontor:

Marineforeningen, Bredgade 29,
1260 København K.

Ekspeditionstid daglig kl. 10–13. Lørdag lukket.
Telefon (01) 15 28 86.

Postkonto nr. 1608.

Under Dannebrog:

Medlemsblad for Marineforeningen, udgivet af
Dyva & Jeppesens forlag A/S.

Redaktion: Marineforeningen, Bredgade 29,
1260 København K. (se under hovedkontoret).

Ansvarshavende redaktør: Kaj Lund.

Annonceekspektion: Dyva & Jeppesens forlag A/S,
Grønnegade 33, 1107 København K.,
tlf. MI *4180. Postgiro 920.

Trykning: Thejls A/S.

Forsiden:

Ministrygeren M3 i Kattegat i vinteren 1943–44.
Foto Svend Nielsen.

Lad dem bringe et friskt pust

Som det er blevet bekendtgjort for bestyrelserne i alle afdelinger, er der efter samråd med Marinehjemmeværnets inspektør givet grønt lys for, at Marineforeningens afdelinger – hvor stemningen og muligheden er til stede – kan adoptere Marinehjemmeværnets kuttere. Da disse fartøjer af og til rokeres omkring mellem flotillerne, ordnes det således, at adoptionen gælder den kutter, som til enhver tid er tildelt en navngiven flotille.

Med glæde kan det konstateres, at der allerede flere steder er godt skred i det indledte kammeratlige samarbejde med Marinehjemmeværnets gaster. Adskillige af vore medlemmer har haft lejlighed til at deltage i sejlads og til at genopfriske livet til søs under orlogsmæssigt præg.

Dette samarbejde er ikke etableret for ensidigt at give Marineforeningens medlemmer en turismæssig fornøjelse. Det skulle gerne være indledningen til et mere dybtgående gensidigt virke og en gensidig støtte. Marinehjemmeværnet har behov for tilgang af gamle orlogsgaster – og vi har behov for tilgang af nye medlemmer. Vi lever i en tid, hvor mange forskellige kræfter haler i os og søger at påvirke os under de mærkeligste påskud – snart nedbrydende, snart opbyggende og snart søvndyssende. Her er da et godt tilbud om at spytte i næverne og gøre en personlig positiv indsats i forsvaret af vor nationale eksistens og for bevarelsen af vort samfunds goder. Marinehjemmeværnet går ind for den aktive del af opgaverne, og vort formål er bl.a. at virke for støtte til Søværnet.

Vi kan ikke løse vor del af opgaven tilfredsstillende uden at skaffe nye og unge medlemmer. Foruden Marinehjemmeværnet er der mange andre emner, ikke blot tidligere orlogsgaster, men også alle dem, der nu er »i trøjen«. Mange af vore medlemmer har sønner, slægtninge eller venner i denne situation. Lad dem blot allerede nu komme i gang med at deltage i vort arbejde og bringe et friskt pust fra nutidens orlogsliv ind i afdelingerne.

På side 19 findes en optagelsesblanket. Brug den ved indmeldelse af nye medlemmer – og skriv efter flere blanketter fra hovedkontoret!

Kai Hertz.

Foto Kaj Lund.

Tak til Marineforeningen

Jeg så i avisen, at der havde været fest på Holmen. Det var egentlig også min mening, at jeg ville have været med til at feste på 65-års dagen. Når jeg alligevel ikke kom, skyldes det bla., at jeg var med for fem år siden og dengang ikke traf nogle af mine kammerater fra Islands-turen.

Jeg var værnepligtig i 1907 og var med Kong Frederik d. VIII på Island og Færøerne. Som ordonnans havde jeg tit lejlighed til at tale med Kongen, og tre gange har han skænket vin for mig.

Tre danske konger har jeg hilst på. Christian d. X hilste på mig i Avedøre, da jeg var genindkaldt, og Frederik d. IX ved et dyrskue i Frederikssund, hvor jeg var med til at arrangere en jagtudstilling.

Foruden at være landmand har jeg rejst landet rundt som sanger, og selv om jeg nu er 84, kommer jeg endnu ud og synger mine egne viser og sange.

I 1967 blev jeg anmodet om at synge en af mine sange («Du kære gamle land») i Aude-

rød-lejren. Bagefter blev jeg af en kommandør opfordret til at sende sangen til kongen. Det syntes jeg ikke om, men da kongen havde 70-års fødselsdag, blev jeg igen anmodet, og så sendte jeg sangen. Nogle dage efter skrev kongen personligt til mig og takkede.

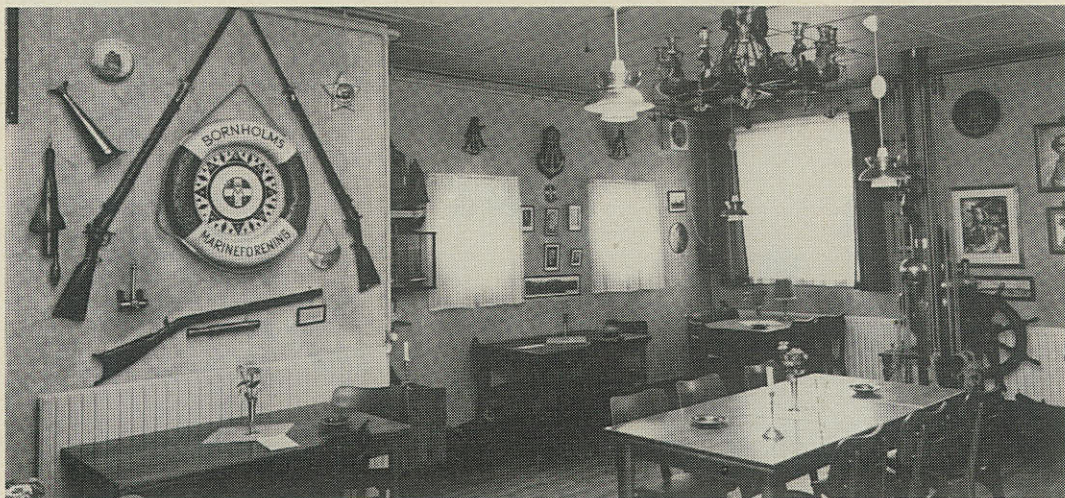
Jeg skriver dette som tak for fem år siden og vedlægger et eksemplar af sangen.

*Thomas Thomsen,
Sønderby, Skibby.*

Vi gengiver et vers af Thomas Thomsens sang:

Du kære gamle land, vi værne om din rede.
Historien fortæller os, hvor langt vi tit
var nede.

Gid altid der vil stå et hold,
der skærmer dig mod fremmed vold,
så Dannebrog kan vaje frit for alt, hvad
der er dit.

MARINESTUEN

i Rønne

Marineforeningens Bornholm-afdeling fik sin første rigtige marinestue i Rønne i 1939. Desuden blev der under krigen oprettet marinestuer i Hasle, Allinge-Sandvig og Neksø, fordi det på grund af de særlige forhold var vanskeligt at komme sammen fra hele øen.

Den første marinestue blev indviet på Rådhuskroen, hvor det imidlertid knob med anbringelsen af foreningens inventar, idet lokalet ikke var så stort, at man kunne afse fast plads. Derfor blev der allerede et par år efter fremlagt tegninger til en ny marinestue på »Industrien«, hvor værten havde tilbudt at bygge en ekstra karnap i forlængelse af en allerede eksisterende verandasal. Her var god plads til opstilling af foreningens inventar, og man kunne regne med, at det ville blive stående her. Den 5. august flyttede man ind i de nye lokaler, som den dag i dag er rammen om de mange hyggelige sammenkomster. Marinestuen i Rønne kan således i år fejre 30 års jubilæum.

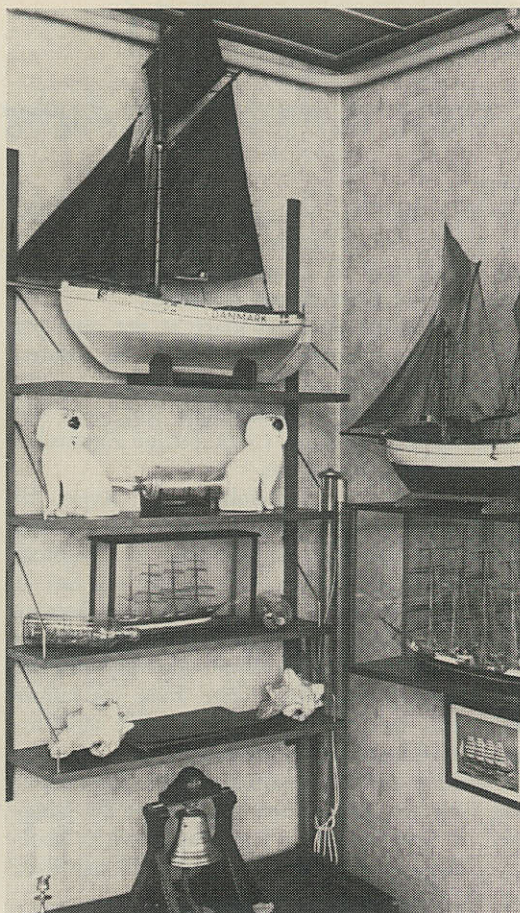
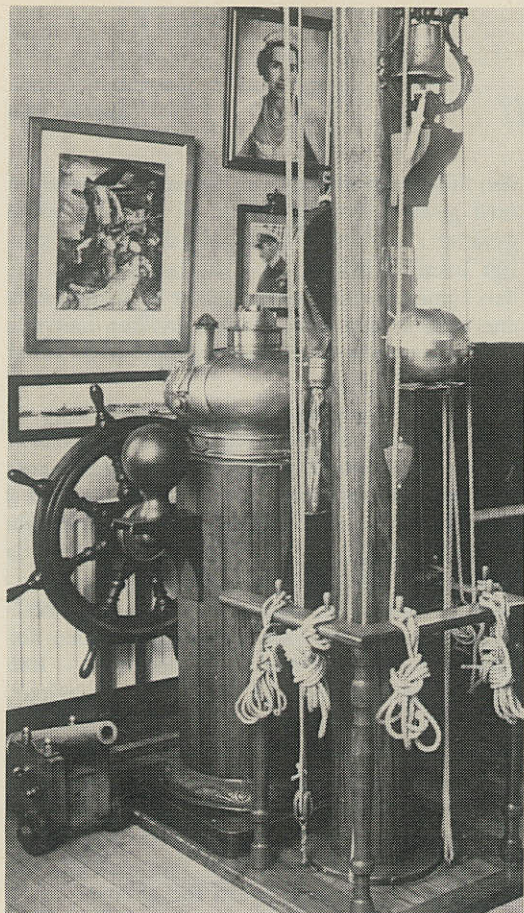
I 1950 aflagde Marineforeningens æresformand, Kong Frederik, besøg i marinestuen i Rønne, og ved denne lejlighed udtrykte han glæde over at se et billede af sin far, Kong Christian X. Det må dog have stødt Kongens

øje, at Christian X på billedet var iført generalsuniform. Nogen tid efter havde afdelingen den glæde som gave fra Kongen at modtage et billede af hans far – i admiralsuniform.

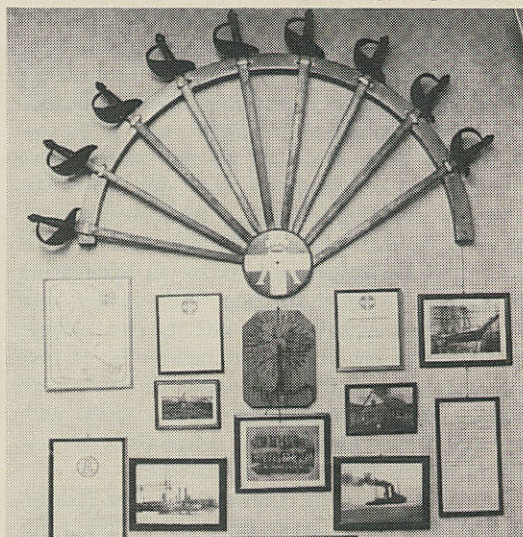
Af de mange smukke maritime effekter, som pryder marinestuen, hæger man især om skibsklokken og dens stativ, der er fremstillet af træ fra orlogsskibet »MARS«.

Den er tegnet af arkitekt Marston og fremstillet af skibsbygmester Christian Lind. Desuden bør fremhæves nogle ualmindeligt smukke skibsmodeller, bl.a. af fiskekvasen »Nicoline«, bygget af skibsfører og modelbygger Wilhelm Friis, Svaneke. Efter skibsfører Poul Dam, der omkom ved »Burgundia«s forlis ud for Rønne i 1958, har man desuden arvet nogle nydelige skibsmodeller i flasker.

Stuens vægge prydes i øvrigt af de traditionelle huggarter, geværer og skibsbilleder foruden en hel del sjældne historiske effekter, bl.a. et ægte pindekompas. Sjældnen og meget særpræget er en orientalsk lysekroner, der er hentet hjem fra Det fjerne Østen i enkeltdele og samlet herhjemme. Den har været i foreningens eje i næsten 40 år og er en gave fra afdøde dr. Riis.

Billederne på disse sider viser interiører fra marinestuen i Rønne. Øverst til venstre på denne side styresøjle med rat, nathus og en undermast med løbende rigning fastgjort på naglebænken. Algot's pressefoto.

Årgang 1921

Udtog af en værnepligtigs dagbog II

ved M. Rise

Dagen

Torsdag den 22. september 1921 havde den kongelige danske marine indkaldt 300 af sine tro undersætter til at møde på Orlogsværftets grund for at blive iklædt matrostøj.

Jeg vil gerne gøre det klart, at det, som jeg fortæller her, faktisk er uddrag af de notater, som jeg nedskrev dag for dag, medens jeg var indkaldt. Det er altså autentisk stof, som det dengang blev opfattet i den fattige hjerneskal hos en menig orlogsgast.

Onsdag den 21. september 1921: Rejsen til København foregik på statens bekostning. Jeg nåede den dag ikke længere end til Ringsted, hvor jeg havde en broder, som det var rart at få en sludder med. Vi hyggede os hos Sneslev og fik en lille bønmand på, og bagefter fik vi den spædet op inde på Royal. Jeg var indstillet på at udnytte de sidste timer, hvor jeg kunne være min egen herre. I morgen ville serveringen stå på kæft, trit og retning.

Torsdag den 22. september 1921: En mærkedag i mit liv. Under den sidste etape fra Ringsted til København var jeg i kupé med to knoldsparkere, som også var indkaldt til marinen, og det var de mægtig stolte af.

Ved ankomsten til København viste det sig, at der havde været mindst 100 indkaldte med toget. Vi myldrede op ad trapperne til ankomsthallen, hvor vi blev modtaget af marinesoldater og folk fra soldaterhjemmene. Jeg tror nok, at vi var temmelig let kendelige fra almindelige rejsende. De fleste var nokkefår ude fra landet.

Vi var en gruppe på 7 mand, som af en marinesoldat blev lodset ud til en sporvogn og kørt ud til Christianshavn, hvor den første station var soldaterhjemmet i Bådsmadsstræde. Her fik vi den sidste civile kop kaffe, og vi købte den obligatoriske blikdåse til opbevaring af sygrejer og andre småting. Vore guider, som også fik en kop kaffe, brystede sig som erfarne veteraner og gav en malende beskrivelse af vore kommende officerer og underofficerer med fremhævelse af deres dyder og især deres uoder, og så blev klokken 11, tidspunktet hvor vi skulle mødes med vore slavedrivere.

Ved indgangen til Arsenaløen ligger Orlogsværftet indhegnet af et højt gitter. Uden for

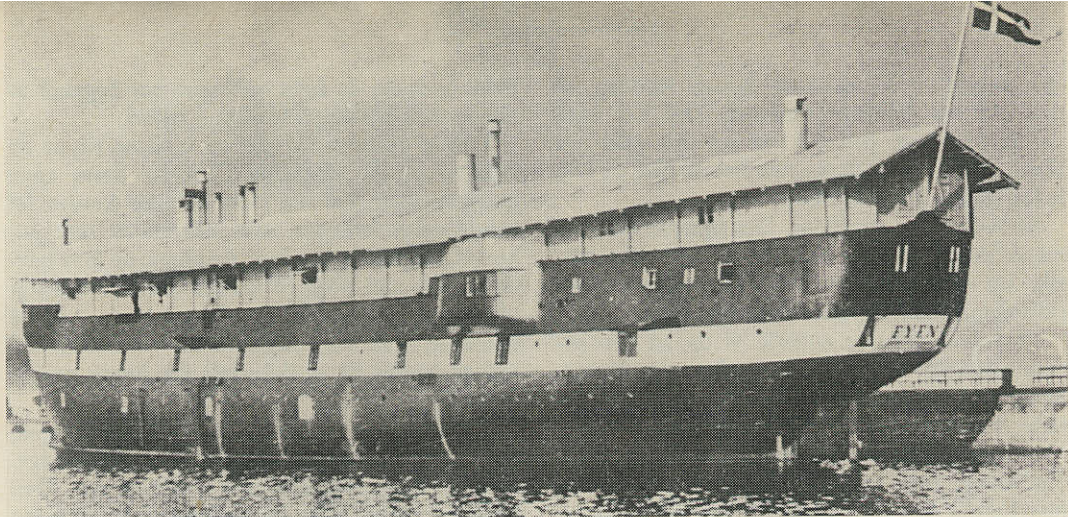
den lille vagthytte går en strunk marinesoldat med gevær i arm og passer på en lang række geværer i stativer. Vagtmandskabet har et særligt lokale i hytten, og i den anden ende har den tjenestgørende underofficer et lokale, hvis ene rude er den lem, gennem hvilken han sidder og kontrollerer adgangsdokumenterne for al passage ind og ud.

Vi stod en stor skare uden for gitteret og tøvede, som om det gjaldt om at bevare sin frihed endnu nogle fattige minutter. Efterhånden som man vovede sig inden for, blev man samlet i grupper på en snes stykker, der afmarcherede under kommando. Vi stod derude og tog os de sidste civile friheder i form af saftige kommentarer til den måde, hvorpå de vævre underofficerer hersede med vore kammerater inden for gitteret: – Se bare den splejs derhenne – han går sikkert med bleen på endnu, den snotfigur. – Og ham der, han er da lige til Sankt Hans. – Sådan en blærerøv!

Jargonen var ægte københavnsk. Den kom fra en typisk vesterbrodreng, en ung lys fyr, der ligefrem struttede af frækhed. Jeg spekulerede på, om han ville være lige så fræk, når han først var kommet inden for gitteret.

Her var i øvrigt folk fra alle samfundslag, og der var to kategorier, som skilte sig ud fra de øvrige, nemlig sømændene og bønderne. Det var egentlig ikke på grund af tøjet, for den tid er forbi, da matrosen optræder til daglig i holmens bukser og højhalset sweater. Det er langt mere gangarten, som er karakteristisk. Sømanden bevæger sig gyngende og vuggende med let skrævende ben, så han altid kan holde balancen på et gyngende skibsdæk. Bondekarlens gangart er langt mere jokkende med lange skridt, præget af den bløde jord, og arbejdet med jorden har også givet ham en mere ludende skikkelse.

Det tyndede ud i skaren uden for gitteret, og som en af de sidste trådte jeg hen til ruden og afleverede min indkaldelsesordre. – Haps! – Jeg var fanget i nettet og solgt til stanglakrids. Nu var al retræte umulig. Et ungt flødeskæg med en gul streg på ærmet beordrede mig hen til den opstillede kolonne. Knægten så meget selvbevidst ud og aspirerede vel sagtens til at

Fregatten »Fyen« som kaserneskip på Holmen.

blive admiral engang. De sidste af fårene blev stablet op i flokken bag mig, og så råbte flødeskægget af sine lungers fulde kraft: »Kolonnen ret!«

Når et menneske pludselig hører sådan et skrål, retter han sig uvilkårligt op, og pinedød om han ikke står ret. Instinktivt føler han, at det er en overmand, som giver den bøse kommando, og hele koret følger med.

»Trop march! – en – to – en – to« var næste ordre. Kolonnen satte sig i sving og bevægede sig som en bugtende slange ind over Orlogsværftets grund.

Efterhånden som delikventerne modtog prædikaten »duelig«, nåede vi frem til tortur-afdelingen, hvor hver mand efter tur fik slynget en kanyle i sin bagdel. Man så den arme fyr give et sæt, som om han fik et elektrisk stød: »Av for Satan!« kunne det slippe ud af en og anden, idet han tog sig til den lemlæstede legemsdel og humpede bort fra sine grinende bødler.

Ja, ved Gud, de grinede som flækkede træsko. Overbødlen selv sad nonchalant på sin stol, mens hans håndlangere tog sig af offeret. Med en pensel eller en klud blev der smurt et godt lag jod på ballen. Håndlangeren holdt derefter sit offer i armen, så han ikke impulsivt skulle vende sig om mod bødlen. Denne tog en kanyle frem, vejede den prøvende i hånden og betragtede kærligt dens lange sylespidse nål, som et godt stykke fra spidsen var forsynet med en ring til at stoppe den i farten.

De fleste kender vel det engelske dartspil, hvor man kaster med pile mod en skive. Der skal en del øvelse til, før man kan ramme præcist og med den fornødne kraft. Denne her

kvaksalver kunne sit kram. Han sigtede omhyggeligt, og kanylen fløj ud af hans hånd. – Plop, der sad den i offerets bagdel. Derefter skruede bødlen en sprøjte på kanylen og pumpede en dosis modgift ind mod menigitis.

Det var ikke så meget selve smerten ved stikket, som var barbarisk ved hele denne forestilling. I virkeligheden gjorde det kun rigtig ondt, dersom kanylen ramte en knogle. To mand besvime af denne årsag. Derimod synes jeg, at det var sadistisk at lade os overvære kammeraternes pinsler, før vi selv skulle på slagtebænken.

Efter denne omgang tortur skulle vi have klunset på og blive os selv lig, som da vi var små drenge i matrostøje. Ærlig talt var vi jo også bare en flok drenge, som skulle igennem en ny opdragelseskur.

Vi blev klædt på fra inderst til yderst. Hver mand fik udleveret to sæt blåt marinestøj, tre sæt hvidt drejlstøj, to huer, tre hvide hueovertræk, to skjorter, to uldtøj, to blå marinekraver, to slips, tre par strømper, to håndklæder, to par sko, et par gymnastiksko og en randsel til at opbevare hele gøjemøget i.

Således udrustede trådte vi ud til flødeskægget igen, og det var sjovt at se, hvordan mange af de forhenværende nokkefår pludselig betragtede sig selv som rigtige sømænd eller marinesoldater, efter at de havde fået matroskraven på. De rankede ryggen og beundrede deres eget spejlbillede i vinduerne på vejen ud.

Det sidste stykke vej til kaserne- og skoleskipet »FYEN« foregik i lastbil, og flødeskægget, som pludselig var blevet helt gemytlig og venesæl, meddelte os fra sin plads ved siden af

chaufføren, at nu vankede der en middag, så snart vi var kommet ombord. Det var også stærkt tiltrængt, for der var vel nok gået syv timer, siden vi om morgenen havde fået en kop kaffe og en femøres basse.

Skibet var en skuffelse. Det lignede ikke ret meget et orlogsskib, som det lå der uden master og ræer. Det var bare et gammelt mørt skibsskrog med tag over hele dækket.

Forventningsfulde entrede vi op ad den sømandsmæssigt udstyrede falderebstrappe og regnede med, at nu slog frihedens og middagens time. I stedet ventede der os nye formaliteter. Ved falderebet blev vi modtaget af et andet flødeskæg, som kommanderede os i geled og marcherede os i sluttet trop til den sidste inkvisition. Af de frygtindgydende mænd, som sad om bordet og fikserede os skarpt, var der adskillige med guldsnore på, så det var sikkert en højere instans. Vi blev bl.a. spurgt om vor stilling i det private liv og andre ting, som de burde vide i forvejen. Ved det næste bord sad en mand, som uddelte små sedler med numre. På min seddel stod nr. 9777 - 3. division - bakke nr. 73.

Ved det tredje bord måtte vi aflevere ure, civilt tøj og kontante penge ud over 5 kr. Man følte sig næsten som i et tugthus, hvor alt er lagt til rette således, at ingen kan undvige.

Maverne knurrede. - Nu måtte vi da for helvede snart få den middagsmad eller ihvertfald bare en lille smøg?

Nej, tværtimod! Nye besværligheder forestod. Med vore randsler blev vi placeret i en række på dækket og fik hver en synål udleveret. Opgaven lød på at sy en lap med sit nummer ind i hvert eneste stykke tøj. Flødeskægget overvågede dette arbejde meget nidkært. Pertentligt skulle det være, ellers om igen. For en sømand, som mange gange har lappet sine egne bukser, var det intet besvær, men det voldte store problemer for mange af de unge landkrabber, som for første gang havde sluppet taget i deres moders skorter.

Langt om længe kom vi til ædetruget. Menuen stod på ærter og flæsk, og ærterne var fremragende - rigtig mandemad, men det slaskefede soflæsk blev sendt tilbage, hvor det kom fra.

Efter den dejlige mad blev der givet kongeligt frikvarter, og vi listede op på dækket. Her vandrede vi i begyndelsen formålsløst rundt uden rigtigt at kende nogen. Behovet for at skabe kontakt var dog tydeligt, og man så alle-

rede, hvordan de først ankomne var begyndt at danne små klier på 3 eller 4 mand.

I disse grupper var der en tendens til, at de befarne og de ubefarne dannede deres egne grupper hver for sig. De befarne kunne let kende deres kolleger, som alle bar et rodt anker på højre arm, medens de ubefarne kun havde en lille rød streg på samme ærme. Naturligvis syntes de befarne, at de var mere end de ubefarne, som var præget af en vis usikkerhed ved at færdes på et skibsdæk for første gang i deres liv.

I frikvarteret var der fri adgang til kajen, og mange tog sig en travetur frem og tilbage. Det var dog efterhånden et ynkeligt syn. Den helvedes torpedering begyndte nu at gøre sin virkning. I begyndelsen trak man bare lidt på det højre ben, men efterhånden så man staklerne humpede og halte og vakle afsted som en stor invalideret skare. Lægerne havde beordret så megen motion som muligt, men det gjorde forbandet ondt i den stivnede balle.

Jeg vaklede op ad landgangen til skibets dæk og masede mig igennem vrimmelen til en plads ved lønningen, hvor jeg havde udsigt til Kongens by på den anden side af havnen. Månen stod lige over kimmingen og lod byens tårne og tage fremtræde i sort silhouet. Under dem blinkede lys fra gadelygter og lamper. Få hundrede meter fra mig strålede lysene fra Nyhavn i al deres glans, og jeg så i fantasien øllet skumme i bægrene i dette sømandens Eldorado, hvor søde, uartige piger, alfonser og bolværksmatroser i køn forening kaster sig over tro skyldige ofre, blanker dem af og derefter smider dem på hoved og røv ud af klappen.

Den fredelige stemning blev afbrudt af klokken, som slog otte, og i det samme lød en skingrende piben. Vi stirrede måbende på den strunkne mandfolkeagtige skikkelse, som pludselig var tonet frem. Han havde kulsort skæg og bar det hvinende instrument i en kæde om halsen. Bådmandspiben faldt automatisk, idet han åbnede kæften og skreg med dommedagsstemme: »Alle mand til mønstring!«

Flødeskæggene fik travlt med at samle hver sin skare. Vi var nu kommet så vidt, at vi vidste, at de var underkanoner, det laveste af alt - undtagen vi selv naturligvis.

Hver division var opstillet i geled, og hver trop havde fået sin plads. Vort flødeskæg vurderede og inspicerede, hvorefter han rettede sig op og marcherede hen til den sortskæggede kanoner, som også inspicerede os og vurderede

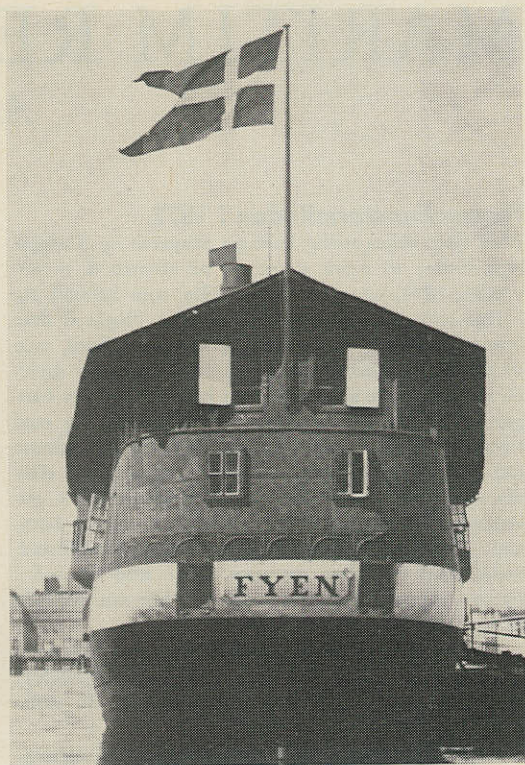
hver enkelt med kendermine. Så tog fanden også ved ham. Han marcherede strunk tilbage langs rækkerne af måbende får og klaskede stolperne sammen foran en officer med to guldsnore. Så var det hans tur til at inspicere os, og bagved ham luskede en sølle skibssergent med en protokol under armen. Det var allerede rygtedes, at løjtnanten med de to snore bar tilnavnet »dragonen«, og at skibssergenten blev kaldt for »Sofus«. Det var hans opgave at notere alle vore små og store udskjelser i protokollen.

Inspektionen sluttede med, at løjtnanten meldte divisionen klar til en højerestående officer, og så trådte »Sofus« frem foran os og lirede et reglement af. Det meste gik ind ad det ene øre og ud ad det andet, men enkelte ting fæstnede jeg mig dog ved: Summa summarum var, at vi næsten ikke havde nogen rettigheder, men bare skulle holde kæft, trit og retning.

En enkelt detalje i reglementet fik dog mange af fårene til at blafre med ørene. Den gik ud på, at Søværnets folk under ingen omstændigheder måtte frekventere Nyhavn. Man havde en patrulje dernede, og enhver marinesoldat ville blive arresteret, uanset om han blev truffet på gaden eller nede i en af løvens huler. Der var nok adskillige, som blev skuffede, fordi de havde regnet med, at Nyhavn skulle være deres første trinbræt under landlov. For mit vedkommende havde det ingen betydning, for jeg kom aldrig i Nyhavn. Det er et sted, som en ærlig dansk sømand viger udenom. Han kan godt finde sine piger uden at komme dér.

Da formaningsstalen var overstået, kom turen til vore hængekøjer, og nu fik flødeskægget igen en lejlighed til at optræde. Hængekøjerne af sejldug var om dagen pakket sammen til en fast pølse og stuvet af vejen, fordi de underste dæk skulle bruges til spisning og andre formål. For en sømand var der ikke mange ben i at snøre en hængekøje, men det kneb voldsomt for landkrabberne, som måtte gøre det om og om igen, før fidusen sad nogenlunde fast i knolden. Da køjerne endelig var hængt op side om side så tæt som sild i en tønde, dukkede et nyt problem op. Hvordan skulle man komme op i det djævelskab, uden at det krængede over. Mange fik under de første forsøg overbalance og landede nede på dækket, og langt vanskeligere havde det været, hvis ikke køjerne havde hængt så tæt sammen.

Denne første aften ved køjetid indtraf en lille episode, som gjorde et uudsletteligt indtryk på mig. Jeg så en virkelig modig mand. I

historiebøgerne har jeg læst om talrige helte, især blandt søens folk i ældre og nyere tid, og her skulle jeg opleve en simpel bondeknold, som blandt 300 mand demonstrerede, at han ikke var mindre modig end Tordenskjold, Niels Juel og Willemoes. Midt i vor kamp med de drilske hængekøjer, hvor luften var fyldt med svovlende eder over den helvedes værkende bagdel, bøjede den lille mand sine knæ, foldede sine hænder og bad sin aftenbøn ganske stille.

Hvad skete der omkring ham? – Fra et par stykker hørtes en undertrykt fnisen, men derefter blev der helt stille.

Det var dagen. Den havde været fyldt med nye indtryk for hver time, og den havde været fyldt med eder og forbandelser over den ydmygende situation, vi var blevet tvunget ind i. Alligevel vil jeg tro, at mange som jeg var en lille smule stolte over nu at bære den blå marineuniform. Jeg tror også, at de fleste havde en forståelse af, at enhver dansker har en pligt mod vort gamle land og en opgave, som han skal søge at udføre, så godt han kan.

MARITIM REVY

Aktuelt fra søværn, søfart og fiskeri

November-stormfloden i 1872

Efter flere dages sydlig kuling i Skagerak og Kattegat steg vinden til stærk storm ud på aftenen d. 6. november 1872, og en mængde skibe, som befandt sig i disse farvande, kom i vanskeligheder. Nogle af dem bjærgede sig ind til havnene på Norges sydkyst, men da stormen i løbet af natten til d. 7. november drejede vestligt, søgte skibene ind til havnene mellem Laugesund-fjorden og Göteborg – ramponerede og med flossede sejl. Flere skibe forliste eller strandede denne nat. Den følgende dag passerede det ene skib efter det andet ind ved Færder, og om morgenen d. 8. november var fjordmundingen oversået af skibe i havsnød. Nogle søgte længere østover mod Fredrikstad, andre mod vestsiden, og atter andre stod ret ind i fjorden gennem forrygende havrøg i håb om at finde læ og ankringsmuligheder.

Mellem Laugesund og svenskekysten kom 120 skibe ind. Desuden forliste syv skibe på denne strækning. På svenskekysten nord for Göteborg kom 40 skibe ind, og heraf totalforliste syv.

Flere dages vestlig stor pressede store vandmængder ind i Kattegat og Østersøen, og da vinden derefter drejede om til nordøst og øst, blev vandet ført ned mod de tyske og danske kyster, hvor Øresund og bælteerne var for smalle til at lade de opstemmede vandmasser slippe bort i tide. Da orkanen nåede sit højdepunkt d. 13. november, havde også vandstanden nået hidtil ukendte højder.

Blandt de skibe, der nu kom i vanskeligheder, var den norske bark »Axel« af Tønsberg, som lå bidevind øst for Møen på rejse fra Hernøsand til Dieppe og stampet mod den vestlige storm. Da vinden ud på eftermiddagen d. 13. november pludselig slog om fra vest og blev til en orkan fra nordøst, stod det straks klart, at det ville være umuligt at sejle klar af land.

Man forsøgte at ankre, men mistede både ankre og kæder. Derefter satte man flest mulige sejl og styrede ret mod land. Da skibet tørnede, krængede det over og ville være kæntrret, dersom man ikke havde kappet rigningen. Besætningen surrede sig fast for ikke at blive skyllet over bord. Ud på natten drejede stormen mod sydøst og svækkedes i styrke, og da det blev lyst, kunne alle vade i land.

Inde på stranden i grålysningen traf styrmanden fra »Axel« til sin forbløffelse sin onkel, der var skipper på en anden norsk bark. Den lå strandet ved siden af.

Hele det vældige strandareal var oversået med skibsvrag, og ca. 300 forliste søfolk stod våde og forfrosne på stranden. Det er senere blevet gjort op, at ikke mindre end 112 skibe var strandet på stræk-

ningen fra Amager til Møen. Heraf var ca. halvdelen totalforlis, og mange flere måtte kondemneres efter den påfølgende rejse. I det pågældende strandingsområde omkom så vidt vides 56 søfolk. Når der efter omstændighederne gik så forholdsvis få menneskeliv tabt, skyldes det utvivlsomt strandens beskaffenhed. På den lave kyst med den udstrakte landgrund havde stormfloden på nogle steder givet en vandstand på 12 fod over normalen. Skibene blev på denne måde bogstaveligt talt skyllet op på stranden, så de skibbrudne kunne vade ind på tørt land, efterhånden som stormen løjede af, og vandet sank.

Foruden skibskatastroferne skete der store ødelæggelser på land. Vandfloden og stormen hærgede værst på de lave sydhavsøer, hvor mange mennesker omkom. Nogle troede, der var jordskælv, da digerene på Lolland blev gennembrudt, og vandet gik over en mil op i landet. De oversvømmede områder på Lolland og Falster var lige så store som hele Møens areal. I Nakskov stod vandet ca. 4 meter over dagligt vande, byen var en overgang helt omgivet af vand.

Også de nordtyske strande blev slemt raseret med mange skibsforlis og ødelæggelser i land. I Rostock stod f.eks. hele forstaden Sankt Petri under vand.

Der har været svære storme og stormfloder i disse farvande både før og efter, men novemberdagene i 1872 overgår alle andre beretninger både i dramatik og omfang.

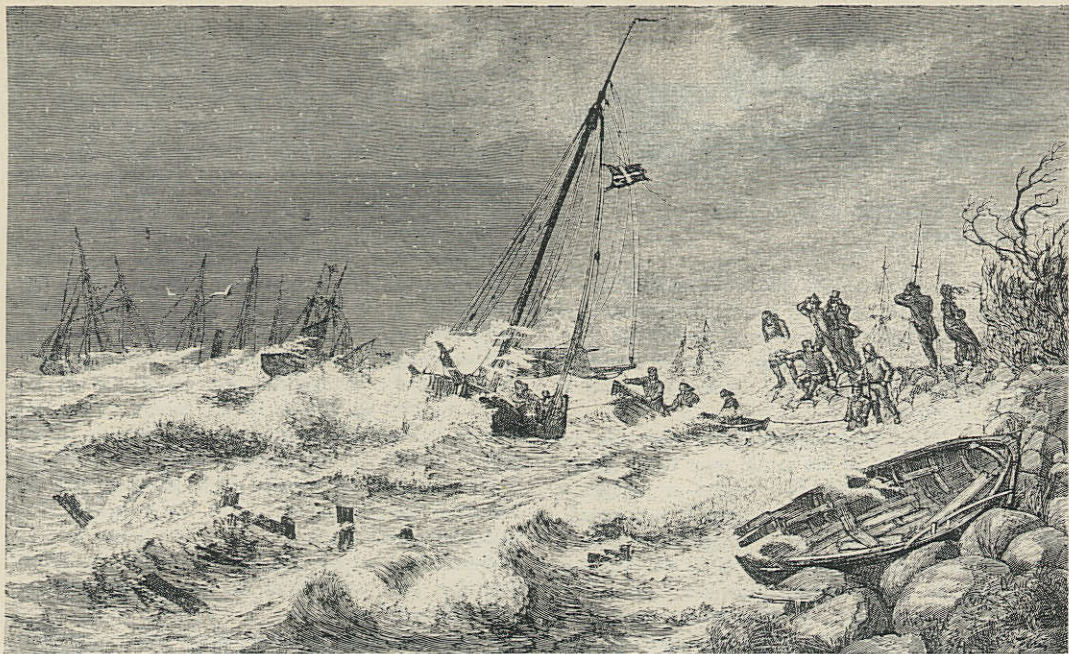
Uddrag af artikel i »Veritas« og »NS-Bladet« af John Mentzoni.

Marineforeningen satte et minde

Der blev gjort mangen heltemodig indsats under orkanen. De fleste var anonyme, og enkelte blev bekendte, men glemt igen. Specielt her i vort medlemsblad er der grund til at genopfriske mindet om fyrmester P. H. Bjørneboes indsats den 13. november 1872 i forbindelse med strandingen af den norske bark »Hildur« på Hesselø Nordvestrev.

Da »Hildur« blev sat ind på det stenede rev, surrede besætningen sig fast i riggen, og da dagen gryede, blev de observeret fra fyret, hvor man dog snart indså, at det ville være umuligt at komme de nødstedte til livs med det forhåndenværende bådmateriel.

Fra klokken 9 om morgenen til klokken 3 om eftermiddagen svømmede fyrmester Bjørneboe da frem og tilbage gennem brændingen og hentede hver gang en mand med tilbage. Det var koldt, og hans hjælpere, fyrassistenten og fyrpasseren, baksede inde på stranden med de bjærgede sømænd, medens øens fåtallige beboere hjalp til med at bringe dem i hus. Bjørneboes indsats var næsten ufattelig, og den blev da

Sådan så der ud ved Langelinie den 13. november 1872. Tegning af L. Tuxen i »Illustreret Tidende«.

også nævnt som en stordåd i landets aviser. Fyrmesteren ønskede ingen hædersbevisninger, men blot en belønning til sine hjælpere. Han fik dog senere fra den norske konge, Oskar II, en pragtfuld marinekikkert med inskription.

I maj 1902 døde fyrmester Bjørneboe i en alder af 82 år, og berømmelsen om hans død svandt i bevidstheden, indtil et medlem af Marineforeningen, redaktør Opffer fra Køge Dagblad, henlede opmærksomheden på sagen og gav stødet til, at Marineforeningens hovedbestyrelse besluttede at skabe den gamle fyrmester et minde gennem kommende tider.

Den 7. august 1935 ankom fyrinspektionsskibet »Argus« til Hesselø og landsatte et selskab, der omfattede ca. 25 medlemmer af slægten Bjørneboe samt medlemmer af skibets besætning, deriblandt chefen, orlogskaptajn Ørsted og – ikke at forglemme – Marineforeningens landsformand, admiral Carstensen. Man foretog afsløringen af en mindsten indmuret i fyrets vestside og forsynet med følgende inskription i bronzebogstaver: »Den 13. November 1872 svømmede Fyrmester ved Hesseløens Fyr, P. H. Bjørneboe, gennem Braad og Brænding ud til den strandede norske Bark »Hildur« af Vidsten og reddede dens Besætning, 10 Sømænd, en for en. I Beundring og Tak for Daaden satte Marineforeningen dette Minde 1935«.

Strong Express

60 handelsskibe fra forskellige nationer deltog i Nato-øvelsen »Strong Express« fra 14. til 28. september. De

blev draget ind i manøvrerne som et udtryk for Atlanterhavets store betydning som forsyningskilde. Desuden deltog ca. 250 orlogsskibe.

Øvelsen hentede lidt ekstra timecharter-hyre udover en oplevelse, som nok har kunnet få nogle af de yngre besætningsmedlemmer til at forstå deres ældre kammeraters oplevelser i årene 1940–45.

I en konvoj fra Chatham til Aberdeen var der tre danske skibe med i følget, deriblandt »Mercanton«. Fra Hamperen til Stavanger deltog »Dorthe Thy«, medens »Bokul« var med i en konvoj fra Tyne til Kristiansand, og to andre danske skibe sejlede i konvoj fra Aberdeen til Kristiansand.

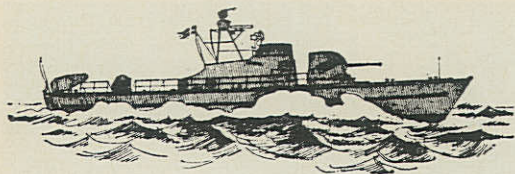
Kvindelige røgdykkere

Af de første kvindelige konstabelelever har tre gennemført røgdykkeruddannelsen på Søværnets Tekniskole i forbindelse med deltagelse i et kursus i krigsanitetsjeneste. Deltagelsen i røgdykning er frivillig for kvindelige konstabelelever. Deres uddannelse sker på lige fod med mandlige elever.

Af den svenske flådes historie

For første gang i historien har Sverige fået bygget et orlogsskib uden for landets grænser, skriver »Søværnsorientering« i forbindelse med oplysningen om, at den svenske forsvarsminister i Bergen har navngivet kanonbåden »Jägaren«, der er konstrueret i Norge og bygget for svensk regning.

Vi kommer tilbage til begrebet »første gang i histo-

Kanonbåden »Jägaren« gengivet efter Søværnsorientering.

rien«, når det er fortalt, at den nye kanonbåd har et displacement på 127 tons og vil få en besætning på 16 mand. Om maximumsfarten og bevægning gives ikke konkrete detaljer, men man sætter så stærkt på denne skibstype, at den svenske flåde regner med at anskaffe 24 enheder.

Uden ret megen spidsfindighed kan man godt holde påstanden om, at det skulle være første gang i historien, at Sverige har fået bygget et orlogsskib uden for landets grænser. Det er simpelthen et spørgsmål om hvor langt, man vil gå tilbage i historien.

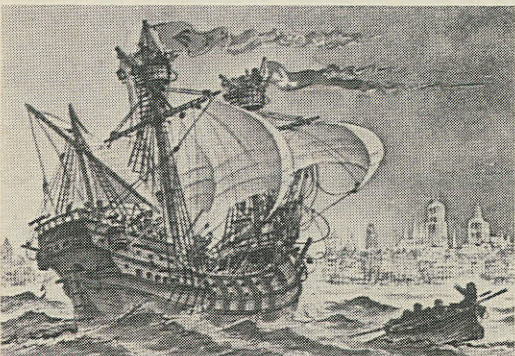
Teoretisk må man helt tilbage til år 98 efter vor tidsregning, da den romerske historiker Tacitus i sit værk »Germania« skrev, at Suionerne (svenskerne) har deres styrke i skibe. De er mægtige ikke blot gennem mænd og våben, men også gennem flåder. Senere i historisk tid har vi det angelsaksiske Beowulfkvad, hvis helt, der antagelig sejlede ud fra Gotland (Nordens Kreta), omtales som sine mænds »søkyndige fører«.

For at gå over til mere håndgribelige fakta vil vi citere uddrag af kommandørkaptajn Allan Kulls redegørelse i »Flottans män« nr. III 1972:

Ledings-systemet tilsikrede svenske konger er mægtig flåde. Når kongen om foråret beordrede leding, skulle kystprovinserne mobilisere et vist antal skibe med bemanning og udrustning. Provinserne inddeltes i skibslag, en administrativ inddeling, som nogle steder har eksisteret helt op til vore dage.

Denne organisation, som var enestående for de nordiske lande gennem flere århundreder, viste sig at

Således kan det tænkes, at Gustav Wasa's skibe så ud. Tegning af Peter Spier gengivet efter »The Sailing Ship« af Jan de Hartog.

være så effektiv, at vikingerne kunne hærge store dele af Europa. Disse ekspeditioner, der var en blanding af handelsrejser og plyndringstogter, udstrakte vestpå til London (784), Dublin (795), Rouen (841), Lisabon (843), Paris (846), Cordoba (858) og kulminerede med kolonisationen af Normandiet i 885. Den danske konge regerede i en kort periode over England (1013-1042).

Mod øst trængte vikingerne over Finland og Østersøprovinserne til Novgorod (682), hvor den russiske stat blev grundlagt. Over det russiske flodsystem kom vikingerne til Konstantinopel (det nuværende Istanbul), hvor de optrådte i første halvdel af 900-tallet.

Almindeligt kendt er søslaget ved Svold år 1000, da den norske ledingsflåde blev besejret af de forenede svenske og danske flåder. Senere nævnes den svenske ledingsflåde gang på gang i historien, og selv efter 1388, da de tre nordiske lande var blevet forenede, omtales den svenske flåde særskilt. Den var for sidste gang i aktion i 1429, da Unionens flåde bekæmpede Hansesæderne. De tyske skibe var mere moderne og besejrede den nordiske flåde, og på tilbagetoget blev størstedelen af den svenske ledingsflåde ødelagt i en storm.

I unionstiden var det den danske flåde, der dominerede, og alle svenske frihedsbevægelser var hemmede af, at de danske skibe havde kontrol med transport og forsyningslinier.

Billedet begyndte at ændre sig med Gustav Wasa, som fra 1520 til 1521 bemægtigede sig kontrollen med størstedelen af Sverige – dog med undtagelsen af de større kystbyer, der stadig var i unionskongens hænder. Forgæves belejrede Gustav Wasa Stockholm, der fik sine forstærkninger takket være den påpasselige danske flåde. Wasa disponerede kun over nogle få mindre fartøjer og indså snart, at der var brug for en flåde for at hindre danskerne i at sende forstærkninger til kystbyerne.

Det lykkedes for Gustav Wasa på meget strenge vilkår at købe 10 skibe i Lübeck. Denne eskadre ankom 7. juni 1522.

Denne dato, skriver kommandørkaptajn Kull, burde have været fejret i år som 450 års jubilæet for den svenske flådes genoprettelse.

Takket være sin nye flåde af forholdsvis store søgængende skibe lykkedes det for Gustav Wasa i løbet af kort tid at afskære danskernes transportlinier og tvinge kystbyerne til at kapitulere.

Her er i hvert fald et eksempel fra den svenske flådes historie, hvor man opererede med skibe, der var bygget uden for landets grænser.

De sidste Liberty-skibe

Endnu reterer der 670 skibe af denne standardtype i den reserveflåde, som The Maritime Administration i U.S.A. har haft liggende i mølpose siden den anden verdenskrig. Der blev som bekendt bygget flere tusinde af disse 10.000 tonnere som modvægt mod de tyske ubådes decimering af de allieredes handelsflåder.

Nu har The Maritime Administration til 23 ame-

rikanske kyststater givet meddelelse om, at de 670 Liberty-skibe kan hentes i oplagsbøjerne og bruges som kunstige rev, dels for at tjene som bølgebrydere og dels for at skabe bedre ynglepladser for fisk og andre havdyr. Kongressen har godkendt denne disposition.

Dybhavsdykkere

Den amerikanske flådes center for dybhavsforskning på Hawaii har uddannet et par hvaler som dybhavsdykkere og fået dem til at udføre efterforsknings- og redningsaktioner ved at belønne dem rigeligt med fisk. Man har bl.a. optrænet en grindehval på godt en halv ton og en spækhugger på over to tons til at udføre en række opgaver.

Ifølge det amerikanske forsvarsministerium har undersøgelserne vist, at disse to typer hvaler let lader sig dressere, og at det vil kunne lade sig gøre med deres hjælp at hente ting op fra næsten 500 meters dybde. Man regner endog med, at det vil være muligt at dressere andre hvalarter til at arbejde i dybder helt ned til 900 meter. Ved et tidligere program, hvor der blev anvendt trænedede sæler, arbejdede man i dybder ned til 150 meter.

Forsvarsministeriet har fået optaget en film, som viser, hvorledes hvalerne lydigt tager et specielt mundstykke i gabet. Dette mundstykke står i forbindelse med et bjærgningsapparat. Hvalerne dykker ned til en øvelsestorpedo, ledet af et akustisk signal, som udsendes af eksperimentelvåbnene, og ved ankomsten til havbunden anbringer hvalen bjærgningsredskabets griber på torpedoen, som derefter løftes op til overfladen af en bøje, der automatisk fyldes med komprimeret luft.

Derefter svømmer hvalen tilbage til redningsfartøjet og modtager sin belønning af en portion fisk. Når operationen er overstået, følger hvalen som en dresseret hund efter fartøjet til basen, hvor den bliver lukket inde i et stort havbassin. (Efter Dansk Fiskeritidende).

JENS VÆVER – 150 ÅR

Efter den store naturkatastrofe i 1825 blev Limfjorden forvandlet til et sund med salt vand i hele sin længde. Bortset fra ålen døde alle ferskvandsfiskene, medens mange nye arter af havdyr indvandrede. Blandt disse var også rødspætterne, og til fangst af dem brugtes i ældre tid landdragningsvod, nedgarn og kroge. I 1848 fremstillede fisker Jens Væver fra Krejbjerg ved Skive det første snurrevod, som senere skulle få en helt enestående betydning for rødspættefiskeriet.

Snurrevodet har altså til næste år eksisteret i 125 år, men allerede i år bør man mindes Jens Væver, som blev født den 6. august for 150 år siden.

Jens Væver arbejdede som ung ved landbruget og beskæftigede sig bl.a. som studedriver. I denne egenskab har han vandret med kælvekvier ad den gamle hærvej helt fra Salling ned til Mecklenburg. Selv om han var blevet kasseret ved sessionen på grund af sin

Jens Vævers buste, som nu står i en fiskeauktionshal i Esbjerg. Da billedet blev taget, stod busten på havnen. Esbjerg Erhvervs kontor.

lidenhed, kom han dog til at tjene som soldat under krigen 1849–50. Efter krigen levede han udelukkende af fiskeriet, og takket være sit geniale snurrevod kunne han præstere daglige fangster på op til 3000 rødspætter.

De fiskere, som i starten havde rystet på hovedet ad hans eksperiment, fik nu travlt med at kassere deres sættegarn og de store tunge landdragningsvod. Fra Limfjorden bredte brugen af snurrevod sig til Kattegat-områderne og senere til Nordsøen og skabte en revolution i forbindelse med motoriseringen af kutterne. I dag benyttes over 3000 snurrevod til en værdi af ca. 12 mill. kr. af danske fiskere.

Jens Væver var kun 26 år gammel, da han opfandt snurrevodet, men der skulle gå næsten et halvt århundrede, inden han fik en smule anerkendelse. Det var i 1895, da Dansk Fiskeriforening tildelte ham et hædersdiplom og en pengepræmie på 30 kr. I 1912, i en alder af 89 år, blev han udnævnt til dannebrogsmænd og fik tildelt en årlig hæderspension på 600 kr. Denne fik han kun udbetalt en enkelt gang, idet han afgik ved døden i 1914.

Specielt for Esbjerg-fiskerne blev snurrevodet af så stor betydning, at de hædrede dets skaber i 1918 ved at rejse en broncebuste af ham – udført af J. Møllegaard.

Fra afdelinger og distrikter

BORNHOLM (50-års jubilæum)

Den 28. august var der gået 50 år, siden Bornholms afdeling af Marineforeningen afholdt stiftende generalforsamling i Håndværker- og Industricafeen i Rønne. Fra starten kunne man mønstre 28 medlemmer, og i dag er medlemstallet steget til 360. Initiativtager til afdelingens oprettelse var frem for nogen anden kriminalbetjent Karl Nielsen, der også blev afdelingens første formand. Bestyrelsen omfattede desuden kaptajn Th. Pihl, overtoldbetjent Knud Wichmann, boghandler Edward Schmidt og købmand Carl Glistrup, alle fra Rønne. Ude fra øen valgtes overtoldbetjent Kjeldsen, Hasle, hotelejer Schou, Hotel Hammershus, navigationslærer Petersen, Gudhjem, kaptajn Myhre, Svaneke, og proprietær Müller, Vallensgård.

Blandt afdelingens mange aktiviteter i årenes løb må fremhæves ophængning af et kirkeskib i Rønne Kirke og hægning om mindesmærker over omkomne søfolk.

I 1951 trak Karl Nielsen («Kriminalen») sig tilbage fra kommandoen og efterfulgtes af fiskeskipper Ludvig Jensen. Senere var formandsposten besat af

Medlemmer af Bornholms afdelings bestyrelse på jubilæumsdagen. Stående fra venstre Thorvald Pedersen, Frede Nielsen, Frederik Madsen, Hans Erik Sejer, Georg Kyhn og Ivar Anker. Siddende Frode Bidstrup, Carl Thomsen, Sigurd Andersen og Åge Olsen.

orlogskaptajn Christian Hasager Christiansen (i to perioder), skibsmægler Christian Pedersen og fhv. maskinmester Victor Kjellberg. Ledelsen blev i 1963 overtaget af havnebetjent Sigurd Andersen, som har holdt afdelingen på ret kurs gennem de sidste ni år.

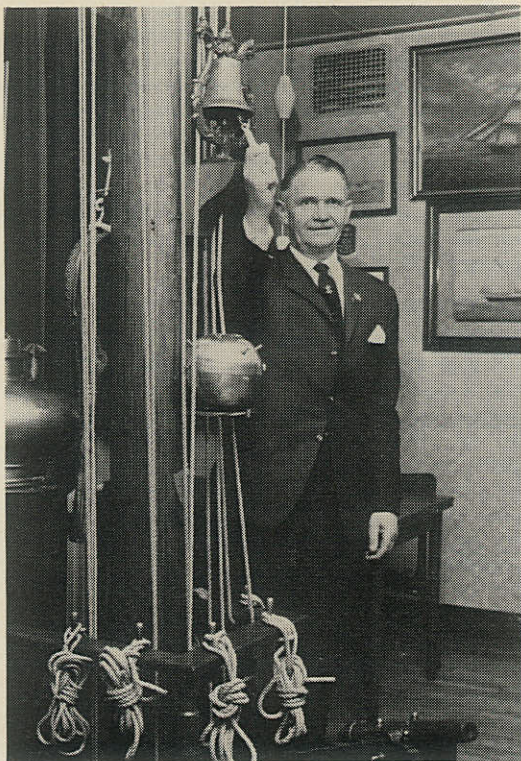
Jubilæumsåret har været præget af sendemandsmødet i slutningen af maj, og selve jubilæumsdagen blev fejret lørdag den 26. august med en reception i marinestuen på »Industrien« efterfulgt af kransenedlægning. Om aftenen samlede medlemmerne med damer og æresgæster til en fest, under hvilken 50-års jubilæumstegnet blev overrakt til pensioneret hovmester H. Henriksen og pensioneret forvalter Kaj Andersen. – Læs iøvrigt om marinestuen på side 4–5.

EBELTOFT (ikke kabysbestik altsammen)

Jørgen Brøgger har sendt os nogle eksemplarer af afdelingens lille medlemsblad »Kabysrygtet«, hvis indhold fortæller om initiativ og aktivitet, om glæder og skuffelser. En af skuffelserne var den sørgelige fiasko for et virkelig prisværdigt initiativ, der gik ud på at opføre et årligt »fregatsspil« i lighed med de kendte vikingespil i Frederikssund. Formålet var at skabe fornyet liv i debatten om fregatten »Jylland«, at skabe endnu en turistattraktion i kommunen og – på længere sigt – at bidrage økonomisk til restaureringsudgifter med de overskydende midler.

Man havde foretaget opmålinger og beregninger, der viste, at det ville være teknisk muligt at opbygge en ponton-scene på nedrammede pæle i fladvandet agten for fregatten, så dennes smukke agterspejl kunne optræde som stationær baggrund for spillene. Man havde opnået tilsagn fra dr. phil. Jens Kruuse, Århus, fra lærer Jørgen Gram, Århus, og fra amatørteaterforeninger på Djursland om medvirken, og der var lagt et stort forarbejde i planerne. Disse strandede desværre på, at det ikke lykkedes at skaffe tilsagn fra folk, der ville påtage sig en ulønnet opgave inden for administrationen af spillene.

Kabysrygtet vil iøvrigt vide, at P. Hansen Damm er indtrådt i bestyrelsen i stedet for Mogens Nicolaisen, og at afdelingen den 22. september havde en festlig sammenkomst på Løtten Kro med deltagelse af kammerater fra afdelingerne i Grenå samt Århus og omegn. Arrangementet omfattede bustur, fælles-spising, dans og »overraskelser«.

Formanden for Bornholms afdeling, Sigurd Andersen, slår glas.

ESBJERG (jubilæum)

Ernst Madsen meddeler, at afdelingen den 5. oktober havde bestået i 50 år. Da et stort antal af medlemmerne er fiskere, som var på havet denne dag, havde man udsat festlighederne indtil 4. november, hvor man samledes på Hjerting Badehotel og fejrede begivenheden med middag og dans.

GENTOFTE

Kaptajn Fabricius oplyser, at sæsonens første møde fandt sted 12. oktober. Man har afholdt torskogilde og pakkefest – en vellykket aften, som tilmed skæmpede godt i kassen.

N. E. Back-Friis skriver desuden: »Efter et langt og strengt sygeleje mistede Marineforeningens Gentofte-afdeling d. 10. september sit højt skattede og meget aktive medlem, skræddermester Henry Lampe, der gennem sine mange års medlemskab, som bestyrelsesmedlem, som medarrangør af de årlige jubilæumstævner, som trofast deltager i de nordiske militærstævner og som aldrig svigtende deltager ved sendemandsmøderne over hele landet var en god ven og kammerat med de mange fra alle landsdelene og altid midtpunktet i det gode humør.

Henry Lampe drev sin egen skræddervirksomhed i over 50 år og leverede derfra uniformer til de mange i marinen fra yngste mand til højeste chef – altid flittig, venlig og munter. Vi vil savne den gode ven, kammerat og medarbejder også i Marineforeningens trivsel i årene fremover. Æret være mans minde«.

GLOSTRUP, TÅSTRUP OG OMEGN

Medlemsbladet »Så til søs« melder som sædvanlig om livlig aktivitet, der bl.a. omfatter de regelmæssige sammenkomster i den nye marinestue. Den 7. september havde man kammeratligt samvær og fællesskafning, og 5. oktober var der filmforevisning ved Kettler Iversen. Iøvrigt var der til en sammenkomst til november planlagt forevisning af lysbilleder fra Brasilien. I december skal der afholdes julemik og i januar torskogilde og karneval.

Der har været særlig stor aktivitet i skyttelavet, som knalder løs hver mandag og desuden har mange særlige arrangementer som f.eks. vinskydning til fordel for rejsefonden, vildtskydning til fordel for »Så til søs«, særlig præmieskydning og (i slutningen af december) nisseskydning. Skyttelavets arrangementer er gjort særlig attraktive gennem udsættelsen af et betydeligt antal pokaler med forskellig løbetid.

Særlig omtale fortjener Landsskyttestævnet i Glostruphallen 9. og 10. september, hvor Glostrup afdeling selv blev vinder af landspokalen for andet år i træk med København på andenpladsen. Verner Muhlig, Glostrup, erhvervede titlen af Landsskytte for 1972 med 93 point. Fremskridtspokalen for 1972 blev vundet af Kalundborg.

På skytternes admiralforsamling godkendte man et udkast til et hæderstegn.

Torben Jensen henleder opmærksomheden på følgende mærkedage i Glostrup/Tåstrup: 12. september formand for skyttelavet Jens R. Christensen 60 år. 4. oktober Leif Jørgensen 40. år. 15. oktober Preben Thygesen 40 år. 23. oktober Karl Lyng 75 år. 19. november Chr. Bønnelycke 75 år. 7. december Tage Melgård Jensen 40 år. 13. december Erik V. Pedersen 30 år.

På talrige opfordringer og under hensyn til, at man tidligere havde savnet mulighed for at danse med damerne, arrangeredes den 4. november en familieaften på Øresund. Man foretog en sejltur med M/S »Sveaborg« til Sverige og retur. Under sejladsen blev der spist en god middag.

HANSTHOLM/THISTED

Åge Hein Nielsen rapporterer, at afdelingen af Danmarkssamfundet har fået skænket et nyt flag. Det blev overrakt ved en lille festlighed i marinestuen den 15. juni.

Torsdag den 6. juli havde byen besøg af kongeskibet »Dannebrog«, og medlemmer af afdelingen var mødt op med flaget ved skibets ankomst.

Desuden har Hanstholm havn haft besøg af det svenske fiskeri-inspektionsskib »Hanö«. Afdelingen stod for arrangement af to fodboldkampe med de svenske orlogsgaster.

HASLEV

Vi har haft en sommerudflugt med damer, skriver formand Bent Hansen. Man kørte til Korsør og så NATO-havnen, og derefter besøgte man Korsør marinestue, hvorefter man fortsatte til Haslev, hvor der sluttedes af med middag i marinestuen.

Atter i år har afdelingen haft et fornøjeligt besøg af Emil Bay fra Hamburg, og samme aften fik marine-stuen af en gammel haslevit skænket et nathus med petroleumslamper.

Man har haft den sorg at miste en god kammerat, næstformanden Ingemann Hansen, som havde været medlem i 48 år. Han har været en god mand for Marineforeningen, som er ham tak skyldig.

HJØRRING (fregatskydning)

6. august afholdtes den årlige fregatskydning, oplyser formand Per With. Trods den friske blæst havde arrangementet samlet mange gamle orlogsgaster, som affyrede 1.167 skud, før krudtkammeret blev ramt. Derefter fejrede man sænkningen ved et festligt bord sammen med damerne, og der sluttedes af med forskellige konkurrencer og dans på dækket.

Ved at knappe ned på præmierne og ved at sælge et par amerikanske lotterier lykkedes det at få arrangementet til at give et lille overskud.

HORSENS

Mogens Burcharth oplyser, at Horsens afdeling den 14. oktober fejrede sit 50-års jubilæum med en reception og en festmiddag i hjemmevernsgården. Desuden beder Åge Holgersen os om at viderebringe lykønskninger til fem fødselarer: 10/9 fisker Jens Misser, Strandhuse, 50 år. 18/10 maskinhandler N. Chr. Jensen, 80 år. 16/11 blikkenslager Knud Petersen, 60 år. 21/12 købmand Evald Petersen, 70 år. 29/12 købmand L. Grønfeldt, 70 år.

I et senere brev fortæller kasserer Åge Holgersen, at man den 8. september afholdt den årlige pilketur, der foregik som heldagstur med god tilslutning trods det dårlige vejr.

KOLDING (kystskipperkursus)

Små bulletiner fra forskellige kilder giver en anelse om, at der må være en betydelig aktivitet i afdelingen, som bl.a. har afholdt en pokalskydning den 24. august på skydebanen i Munkensdam. En anden begivenhed var besøget af orlogsskibene »Havfruen« og »Havmanden« i Kolding havn i weekenden 23.-24. september. Det blev et par festlige dage for orlogsgasterne og for Marineforeningens medlemmer, som var med ude på en sejltur med de to skibe. Lørdag den 7. oktober var medlemmerne igen til søs, denne gang på fisketur med det gode skib »Åse«.

Bestyrelsen er ofte blevet opfordret til at iværksætte en eller anden form for kursusaktivitet om vinteren for også på denne måde at samle medlemmerne. Nu har man taget et initiativ. I samarbejde med FOF er tilrettelagt et kursus til kystskippereksamen i vinteren 72-73. De samlede udgifter til bøger og kursusafgift påregnes at beløbe sig til ialt ca. kr. 310,00 pr. deltager.

Mogens Burcharth oplyser, at skyttelavet den 20. oktober startede påny med skydninger hver anden fredag i KFUM-hallen.

KONGENS LYNGBY

J. Mortensen fortæller, at man har i sinde at invitere alle afdelinger i Storkøbenhavn (distrikt I) til at deltage i afdelingens månedlige sammenkomster. Iøvrigt oplyses om nogle mærkedage i begyndelsen af det nye år: 13/1 Kristoffersen, 60 år. 24/1 F. D. Heegaard, 75 år. 28/2 Otto Hermansen, 25 års jubilæum. 27/3 Otto Hermansen, 70 år. 2/4 Egon Nielsen, Gentofte, 60 år. 4/4 orlogskapt. Bredsdorff, Holte, 25 års jubilæum. 16/4 Nimand Petersen, 75 år. 19/4 Ricard Petersen, 25 års jubilæum.

KORSØR

4. november afholdtes den årlige efterårsfest (pakkefesten) med deltagelse af damerne. Samme aften indviedes et nyt flag, som er skænket anonymt af et medlem.

Kasserer Bruus Sørensen oplyser, at marinestuen er åben hver onsdag aften fra kl. 19,30. Alle kammerater er velkomne. Der sendes en lykønskning (uden angivelse af dato) til O. Søgaard, 50 år. Tage Hansen, 55 år. Niels Jensen, 55 år. Hans Stak, 60 år. Ove Frederiksen, 75 år.

KØGE

På Køge havn blev i 1906 rejst en mindestøtte for Niels Juel og Ivar Huitfeldt, skænket af danske og norske kvinder og mænd. E. Franch fortæller, at det er blevet tradition, at Marineforeningens lokale afdeling hver år den 1. juli lægger en krans ved mindesmærket i erindring om slaget i Køge Bugt 1. juli 1677. Også Flådestation København yder sin tribut ved hvert år at sende to mand, som ligeledes lægger en krans. Højtideligheden blev denne gang efterfulgt af en hyggelig sammenkomst på Skipperkroen.

NÆSTVED

Sekretær Bohn-Jespersen rapporterer, at afdelingen den 7. juni afholdt en sommerudflugt med deltagelse af afdelingerne i Haslev, Præstø og Skelskør. Turen gik via Karrebæksminde og Bisserup til Mendstrup, hvor man spiste på den hyggelige kro, og fik sig en svingom.

En særlig begivenhed var besøget i Næstved af byens adoptivskib, korvetten »Flora« i dagene 11.-13. august. Der var arrangeret forskellige udflugter, og Marineforeningen havde denne gang tilrettelagt en udflugt via Karrebæksminde til Harboes Bryggeri i

Formanden for Køge afdeling, Karl C. Jensen, nedlægger en krans ved mindesmærket for Niels Juel og Ivar Huitfeldt.

Skelskør, hvor man fik en god velkomst. Om lørdagen havde man ca. 30 af korvettens besætningsmedlemmer som gæster i marinestuen.

Vi vil lade korvettens chef fortsætte beretningen: »Der afholdtes offentligt besøg ombord lørdag og søndag eftermiddag med ca. 1400 gæster, hvor der bl.a. blev foretaget en demonstration med en helikopter fra Søværnets Flyvetjeneste samt redningsdemonstrationer med oppustelig redningsflåde og skibets svømmedykker. Marineforeningen i Næstved tog sig igen på uforlignelig måde af besætningen lørdag aften ved at invitere til hyggeaften i marinestuen«.

Den 3. september afholdtes den årlige fregatskydning med rekorddeltagelse og med gæster fra afdelingen i Skelskør. Fregatkaptajn blev tjener Ole B. Hansen.

Man har desuden haft en hyggelig sammenkomst i marinestuen den 3. oktober.

Bohn-Jespersen slutter med at oplyse, at man har mistet en god kammerat, vinhandler Hother Lund, som var aktiv til det sidste.

ODENSE

10. oktober afholdtes kammeratskabsaften i restauranten på Hovedbanegården, og 7. november arrangeredes et andespil.

PADBORG og GRÅSTEN

Formand H. Hansen oplyser, at den årlige fest med damer og venner fandt sted 4. september. Den foregik i det gode skib »Ostsee«, som i et pragtfuldt vejr med god stemning ombord bragte de 80 deltagere op i Alssund.

RANDERS

Udklip af Randers Amts Avis: »Marineforeningen for Randers og Omegn har her paa Søndag Sommerudflugt for Medlemmer til Silkeborg og Himmelbjerget. Afrejsen finder Sted med Toget fra Hovedbanegaarden Kl. 9,19 Formiddag. Selvfølgelig er Marinerne ikke bange for en vaad Troje, men vi vil dog haabe, at de maa faa bedre Vejr, end de sidste Dage har budt paa.« – Vi glemte at nævne, at overskriften lød: »For 50 år siden«.

Sekretær Ejnar Christensen oplyser iøvrigt, at marinestuen har været nødt til at flytte, fordi Håndværkerforeningen er lukket og skal sælges. Man har fået nye lokaler på hotel »Westend« i nærheden af baggården.

Afdelingen har mistet to trofaste kammerater: Snedkermester Jens Møller og C. H. Pedersen. Desuden er fru Sarah Welløv gået bort. Fru Welløv var i mange år formand for den komité, som med stor interesse og dygtighed forestod arrangementerne i forbindelse med de mange vellykkede juletræsfester.

Vintersæsonen indledtes 4. november med indvielse af den nye marinestue. Der er desuden planlagt en julefest i marinestuen den 10. december, og man er så småt begyndt at træffe forberedelser til stiftelsesfesten 10. marts 1973.

SILKEBORG

Bestyrelsen havde indkaldt alle medlemmer til torskegildø onsdag den 18. oktober i forbindelse med ophængning af Dronning Margrethes billede i marinestuen.

SVENDBORG

Forhenværende skibsfører Hans Rejnols er afgået ved døden i en alder af 79 år. Han sejlede i Handelsflåden under begge verdenskrige og var ude for mange dramatiske oplevelser, bl.a. en torpedering. Hans Rejnols var i mange år formand for Marineforeningens afdeling i Svendborg.

STEVNS

Sekretær E. Søner oplyser, at generalforsamlingen blev afholdt i marts i marinestuen på Hotel Stevns, St. Hedinge. Formanden Willy Nielsen udtalte mindoord over foreningens afdøde æresformand og mindedes ligeledes bestyrelsesmedlem Poul Christensen, som under besøg på Grønland forsvandt sporløst under en fisketur. Endvidere mindedes man afdøde med-

lem, skibsfører Hans Nielsen (Spera), som var gået bort i april 1971. Spera-Nielsen satte sig et varigt minde gennem sin enestående produktion af smukke sejlskibsmodeller indbygget i flasker. På dette specielle område havde han kun få ligemænd i Danmark.

THULE (ny afdeling)

Af et referat fra Marineforeningens forretningsudvalgsmøde fremgår, at en ny afdeling har holdt stiftende generalforsamling 19. september. Før generalforsamlingen havde der meldt sig 25 interesserede, og der kommer stadig flere tilmeldelser. Søværnets forbindelsesofficer Martin Kilt har indvilliget i at indtræde i bestyrelsen for derved at medvirke til, at de maritime og orlogsmæssige retningslinier følges.

Den sidste bulletin fra Thule kommer fra afdelingens sekretær Jørgen Chr. Rasmussen, som fortæller, at man er i gang med at indrette en marinestue i de tildelte lokaler. Primus motor er formand John Adel-

fred Jensen, som imidlertid har været så uheldig at brække benet, hvorfor næstformand Knud Erik Møller har måttet overtage roret.

VEJLE

Afdelingen, der som bekendt er ældre end hovedforeningen, har afholdt 60-års jubilæum. Det fejredes lørdag den 23. september med en middag på Vejle Håndværkerforening.

ÅRHUS

Bent Jensen kraver, at afdelingerne Ebeltoft, Grenå og Århus den 7. oktober afholdt en fælles fest med damer på Løgten Kro. Initiativet kom fra Ebeltoft, der mente, at medlemmerne så for lidt til hinanden, og at man noget oftere burde tage pigerne med. For ca. 100 deltagere viste Egon Sørensen fra SOK en farvefilm omhandlende Dronningens inspektion af den danske flåde i Århusbugten i sommeren 1972.

Fra hovedbestyrelsen

Sendemandsmødet 1972

På mødet, der som bekendt afholdtes 28. maj i Rønne, aflagde landsformanden en situationsberetning, hvoraf fremgik, at foreningen i 1971 havde haft en tilgang på 520 og en afgang på 660 medlemmer. Det aktuelle medlemstal var 8.735 fordelt over 87 afdelinger. I praksis havde man dog kun kontakt med 83 afdelinger, idet fire var gået i stå, og man havde måttet inddrage medlemsbladet. Til gengæld var en ny afdeling på vej i Thule.

Der er livlig aktivitet i de 9 officielle skyttelav, og desuden er nye skyttelav under etablering i flere byer.

Ca. 50 afdelinger råder over deres egen marinestue, og landsformanden opfordrede til at sikre de mange søhistorisk værdifulde effekter mod tyveri.

Forbindelserne mellem de forskellige afdelinger af orlogsgaster i Norge, Sverige og Danmark blev fremhævet, og ligeledes opmuntrede landsformanden til samarbejde med det maritime hjemmeforsvar, bl.a. i forbindelse med adoption af marinekuttere.

Hovedemnet i den efterfølgende diskussion drejede sig om udbedring af de svage punkter i kommunikationen, dels mellem hovedkontor og afdelinger, dels mellem afdelingerne indbyrdes og dels mellem de lokale bestyrelser og deres medlemmer.

Landskassereren fremlagde det reviderede regnskab, hvoraf fremgik, at der i årets løb havde været disponeret fornuftigt, men det kneb alligevel med likvidi-

teten, fordi alt for mange afdelinger skyldte penge til hovedkontoret.

Den efterfølgende diskussion rettede sig hovedsagelig om medlemsbladet, som mange syntes var for dyrt, og fra Glostrup var der direkte kritik af den måde, hvorpå bladet blev redigeret.

Under behandling af indkomne forslag forelå fra hovedbestyrelsen et ændringsforslag til lovene gående ud på, at første rate af kontingentet fremtidig skulle indbetales 1. april (3 måneder bagud) imod tidligere 15. juni (5½ måned bagud), fordi størstedelen af udgifterne falder i årets første halvdel.

Et modforslag fra Hjørring gik ud på, at kontingentet tværtimod skulle betales 1. juli (et halvt år bagud), og Hjørrings forslag blev vedtaget med 100 stemmer mod 52.

Det blev desuden vedtaget, at sendemandsmødet i 1973 skulle finde sted i Nykøbing på Falster.

Jubilæer i 1973

Marineforeningen som helhed fylder 60 år i april. Nakskov afdeling fylder 60 år 22. september.

Nykøbing F. afdeling fylder 60 år 24. november.

Hovedbestyrelsesmøde

Marineforeningens hovedbestyrelse afholdt den 14. oktober møde i Søofficers-Foreningens lokaler. Referat af mødet forelå endnu ikke ved redaktionens slutning.

Frakke forbyttet i Rønne

Et medlem, som deltog i Marineforeningens sendemandsmøde i Rønne, mistede en mørkeblå imprægneret frakke, som den 28. maj om aftenen havde været anbragt i garderoben på Industrihotellet.

Der er formentlig sket en forbytning, idet kasserer Frode Bidstrup fra Bornholm afdeling oplyser, at man på »Industrien« har hængende en brunlig gabbardinefrakke, som blev efterladt ved sendemandsmødet.

Alle, der var med, bedes kigge efter i deres private garderobeskab og kontrollere, om der skulle være en frakke af forkert farve. Stemningen var jo fin den aften, og skulle man opdage, at man ved en fejltagelse har fået en gal frakke med, kan man blot give et praj til hovedkontoret eller sende frakken til Marineforeningen, Bredgade 29, 1260 København K. Så sender vi den blå videre til rette ejermand og sørger for, at den brunlige bliver rekvireret fra Rønne.

Kildeskat

Kildeskattesystemet nødvendiggør som bekendt, at en arbejdsgiver som skatteopkræver skal tilbageholde et beløb for hver lønmodtager og senere indsende dette beløb til den offentlige administration. Vi har alle set, at der af og til er nogle, der undlader at indsende det tilbageholdte beløb, som derved undrages samfundets fællesudgifter. Det er beklageligt, at så mange nyder personlig fordel ved at praktisere den kunst at snyde sig fra fælles forpligtelser. Det kan kun blive ved, så længe der er tilstrækkeligt mange ærlige, der vedkender sig deres forpligtelser og betaler i rette tid.

Jamen, hov! Hvordan er det med de afdelinger, der opkræver kontingent fra medlemmerne og undlader at indsende bidrag til hovedbestyrelsen, som skal afholde udgifterne til Marineforeningens fællesadministration?

Vi må bede de afdelinger, der er i restance med kontingent, om at komme i sving og vise kammeratskab ved at afvikle deres gæld til hovedkontoret. Det må være en ærlig sag i foreningsarbejdet, at man ikke nasser på kammeraterne.

Dette er en opfordring til alle »menige« medlemmer om at betale deres kontingent og om derefter at sparke til bestyrelsen, så afdelingerne kan stå med et rent kontoregnskab. Hvis der har været en fornuftig administration, og alle har givet deres medlemskontingent, skulle der være midler nok i kassen. Er det alligevel ikke tilfældet, så snyt i nærerne og tag et nap i fællesskab. Skal skuden sejles, er det ikke nok, at den ene tror, at den anden gør noget. Hal væk alle mand – og hal i takt.

Kai Hertz.

Mærkedage sidst på året

Vor hovedkasserer, orlogskaptajn S. Thorlund Nielsen fik i september tildelt ridderkorset.

Karl Lyngø, der har gjort en stor personlig indsats

for Marineforeningen i almindelighed og for Glostrup afdeling i særdeleshed, fyldte den 23. oktober 75 år.

Orlogskaptajn Janus Sørensen, der er æresmedlem af Marineforeningen, og hvis fortjenester og kvalifikationer er almindeligt kendte, fyldte den 30. oktober 85 år.

Landskendte og populære Chr. Bønnelycke (præsentation overflødig) fyldte den 19. oktober 75 år.

Formanden for Københavns afdeling, P. Studier Frederiksen, fyldte den 30. november 50 år.

Skaft et nyt medlem

Klip nedenstående blanket ud.

Udfyld blanketten, som desuden skal underskrives af ansøgeren og hans proponent.

Send blanketten til formanden for den afdeling, hvor det nye medlem søger optagelse.

OPTAGELSESBANKET

Fulde navn _____

Fødselsdag
og -år _____

Livsstilling _____

Bopæl
(nøjagtig
postadr.) _____

Evt. hvilken
årgang _____

Evt. udkom-
manderet med _____

Har De tid-
ligere været
medlem af en
Marineforenings-
afdeling og da
hvilken? _____

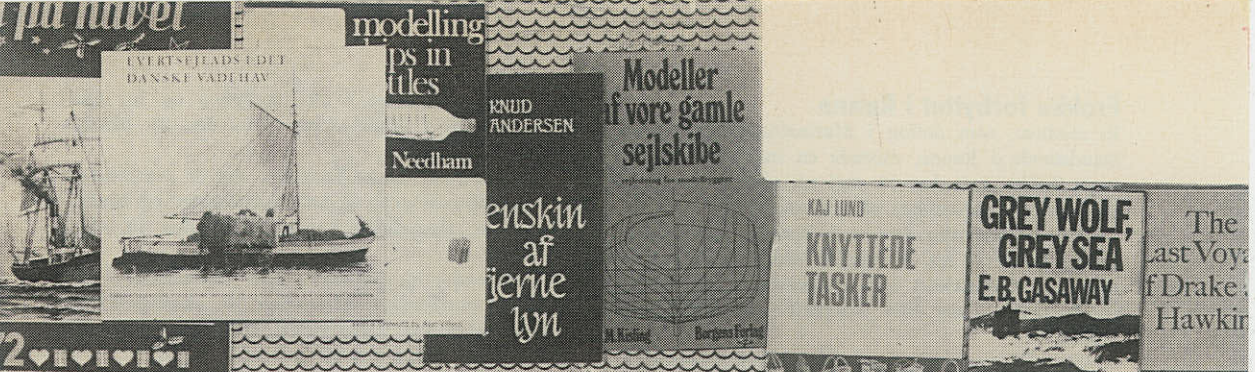
Hvorlængde? _____

Proponent

Underskrift

Indsendt / 19

NB. Blanketten udfyldes nøjagtigt og indsendes til formanden.

Illustrationerne gengiver bøgerne i samme rækkefølge som i teksten.

Ny maritim litteratur

Jul på havet 1972

Både søværn og søfart er tilgodeset i redaktør Axel Bærenzens maritime julehilsen, der holder sig til de gode gamle traditioner med farvereproduktioner af marinemalerier og andet godt billedstof, medens teksten er en passende blanding af autentiske beretninger om livet til orlogs og i Handelsflåden samt hyggelige og morsomme saltvandsnoveller m.m. 64 s., kr. 14,00, Vikingens Forlag.

Evertsejlad i det danske vadehav

A. Hjørt Rasmussen fortæller her om vadehavseverten »Ane Cathrine«, bygget i 1887, og om skibsfarten i vadehavet i almindelighed. Den gamle evert, der nu er ført tilbage til sin oprindelige skikkelse, ligger nu ved Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg, og bogen kan købes ved indgangen til museet. 12 s., ill., kr. 5,00.

Modelling ships in Bottles

Alan Villiers skriver forordet til Jack Needhams bog om konstruktion af flaskeskibe. Det er en god begynderbog med grundigt tekst og gode illustrationer vidende den elementære flaskeskibsteknik samt opbygningen af sejlskibsrigning i grove træk. 64 s., £ 1,40 net., Patrick Stephens, London.

Genskin af fjerne lyn

Den 11. september i år fyldte sømandsforfatteren Knud Andersen 82 år og udsendte i dagens anledning en samling digte, der er så livskraftige og livsberøende som nogensinde – en rig kilde til opmuntring. 164 s., kr. 36,00, Borgens Forlag.

Modeller af vore gamle sejlskibe

Civilingeniør H. M. Kisling, der er en erfaren modelbygger, præsenterer her sine metoder og fiduser i let forståelig tekst og talrige instruktive tegninger. Der gives vejledning i modelbygning på spant med korrekte proportioner og alle små tekniske detaljer. 168 s., kr. 44,00, Borgens Forlag.

Knyttede tasker

13 sømand og 13 damer har bistået Kaj Lund med at udarbejde modeller til knyt-

ning af 70 forskellige tasker, poser, punge, indkøbsnet m.m. 104 s., ill., kr. 34,35, Borgens Forlag.

Grey Wolf, Grey Sea

E. B. Gasaway giver et autentisk nærbillede af den tyske undervandsbåd U-124 og dens chef, som i løbet af tre år sønkede 49 af de allieredes skibe, før den selv blev ødelagt. 245 s., ill., £ 1,75, Arthur Barker, London.

The Last Voyage of Drake and Hawkins

Kenneth R. Andrews beskriver her en britisk sømilitær fiasko i slutningen af 1500-tallet, da Drake og Hawkins forsøgte at erobre Panama, Puerto Rico og Gran Canaria og fik læsterlige smæk af spanierne. Bogen bringer mange detaljer om skibsudrustning og navigering for 400 år siden. 283 s., ill., £ 6,00 net., Cambridge University Press, London.

Samuel Pepys and His World

Et fremragende tidsbillede af livet i London og af den voksende britiske sømagt for 300 år siden blev givet af Samuel Pepys, som var en af foregangsmandene i opbygningen af Royal Navy i 1600-tallet. Geoffrey Trease har her forsøgt at uddrage essensen af statsmandens berømte dagbøger. 128 s., £ 1,95 net., Thames and Hudson, London.

Nelson, The Commander

Geoffrey Bennet har undersøgt Horatio Nelsons karriere som professionel søofficer og analyserer hans sejre og nederlag. I tilgift får man en beskrivelse af skibene i slutningen af 1700-tallet, deres udrustning, bemanning og håndtering. 322 s., ill., £ 3,90 net., B. T. Batsford, London.

The Blind Eye

Ni forskellige kapitler af britisk søhistorie med en fælles nævner: Den beslutsomme og selvstændige handling i en kritisk situation af historisk betydning. Bogens titel antyder, at første afsnit handler om slaget på Reden 1801. Kaptejn Kenneth Langmaid kan holde en læser i ånde. 166 s., ill., £ 2,25 net., Jarrolds, London.

Naval Review 1972

Ti større artikler om sømilitære emner dominerer årbogen fra United States Naval Institute redigeret af Frank Uhlig. Et afsnit behandler bl.a. den amerikanske flådes indsats mod Nord-Vietnam indtil nedtrapningen i 1958. 354 s., ill., £ 4,80 net., Patrick Stephens, London.

The Terror of Tobermory

En biografi af viceadmiral Gilbert Stephenson, som i træningsbasen Tobermory ved Skotlands vestkyst stod for uddannelsen af ca. 1000 skibsbesætninger til bekæmpelse af de tyske ubåde. 196 s., ill., £ 3,00 net., Wh. Allenhand Co., London.

The Naval Side and King William's War

Belejringen og befrielsen af Londonderry anses stadig for at være et historisk højdepunkt i Irlands historie og har en vis aktualitet i forbindelse med de dramatiske begivenheder i Nordirland i dag. Edward B. Powley fortæller her om et gammelt, men betydningsfuldt kapitel i Storbritanniens sømilitære historie. 392 s., ill., £ 4,20, John Baker Publishers, London.

The Origine of Maritime Radio

R. F. Pocock og G. R. M. Garratt har fundet nye oplysninger frem om Marconis debut i England i 1896. Det viser sig, at Commander Henry Jackson allerede i et halvt år før Marconis ankomst havde eksperimenteret med trådløs telegrafi. De to blev venner og pionerer i et samarbejde om telegrafiens indførelse i Royal Navy. 64 s., ill., £ 1,00 net., Her Majesty's Stationery Office, London.

The Bounty Ships of France

Omkring århundredeskiftet havde Frankrig den tredje største sejlskibsflåde i verden takket være lovgivningen i 1893 vedrørende statsflåden til bygning såvel som drift af skibene. Her fortæller franskmænd Henri Picard om den vældige flåde af kaphornere. Bogens hovedafsnit indeholder ca. 300 skibsskæbner, og forordet er skrevet af Alan Villiers. 240 s., ill., £ 4,80 net., Patrick Stephens, London.

